

SPORTDOMEIN
ZORGDOMEIN
WIJKDOMEIN

*Magazine voor de
perfecte leer-, werk-
en leefomgeving*

no. 1
jaargang 34
oktober 2021

Bouwen met Passie

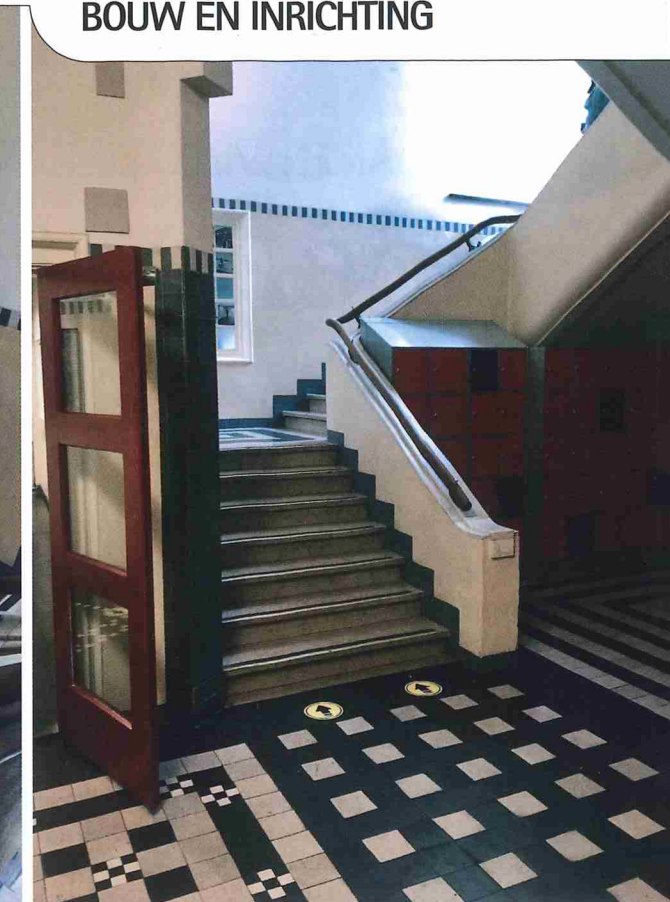
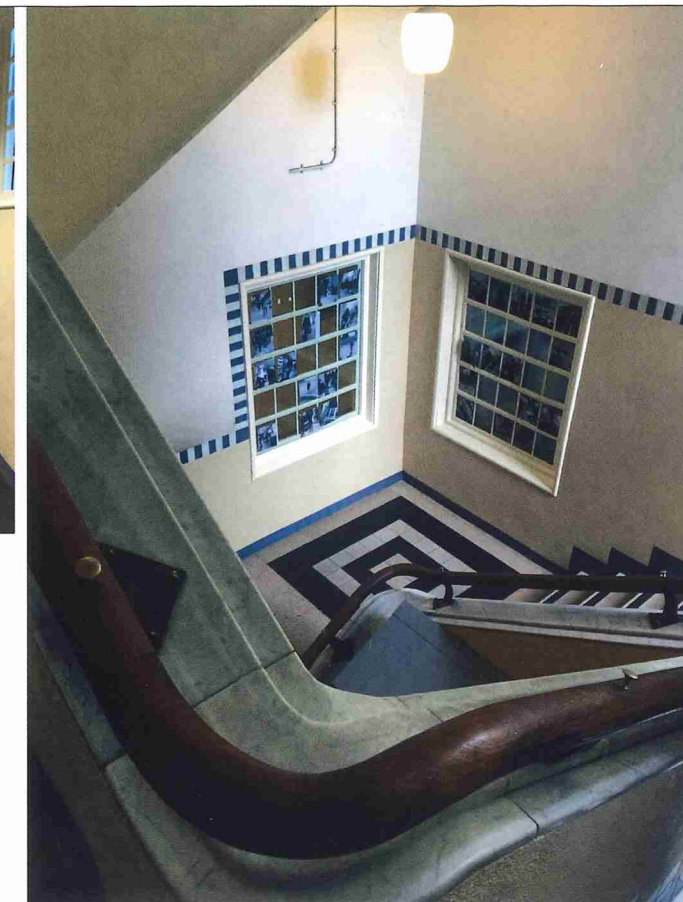
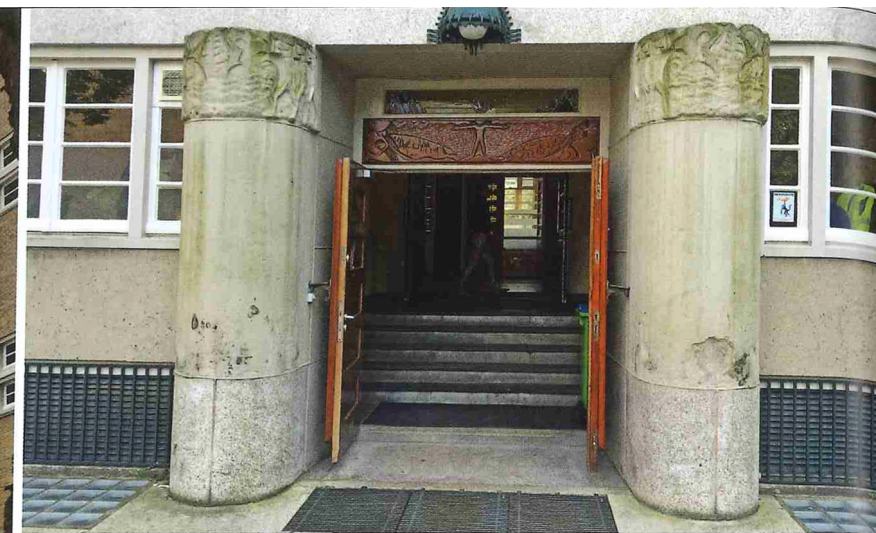

**HET MONUMENT
ALS GESPREKS-
PARTNER**
Renovatie Berlage
gelaagd uitgevoerd

**ZEVEN STAPPEN
VAN CIRCULARITEIT**
Bewustwording in
alle lagen van de
organisatie

**BRITISH SCHOOL
AMSTERDAM IN
GEBRUIK**
Van gevangenis naar
onderwijsgebouw

**BINNENBOS ZEIST
UITNODIGEND**
Een warme plek
voor de zorgzame
ontmoeting

HOOGNODIG RENOVEREN

Joost: “We hebben ICSadviseurs gebeld met de vraag om een programma van eisen te schrijven waarin de urgentie van dit gebouw helder zou worden. Een gebouw met te weinig ruimte en de akoestiek van een zwembad; sommige collega's geven les met oordopjes in. Alle ramen kunnen open, maar we hebben geen goed binnenklimaat. De uitkomst lag voor de hand: deze gebouwen moesten hoognodig gerenoveerd worden. De gemeente stelde een voorbereidingsbudget beschikbaar en we zijn aan de slag gegaan. In de fase van de haalbaarheid ging veel aandacht naar functie, techniek, financiën en planning. Ik voelde me in de bouwvergaderingen tussen alle deskundigheid vooral gebruiker en geen regisseur. Tot hoofd vastgoed van Esprit Scholen Maarten Boelsma me vroeg wat ik nu echt met het monument wilde. Toen ben ik me in de geschiedenis gaan verdiepen en realiseerde me dat het gebouw ook aan tafel moest zitten en een duidelijke stem had. Esprit Scholen zocht mensen die vanuit deze visie wilden en konden werken. Zo vormde zich stap voor stap het team waarmee we nu werken met Merosch, Strackee, Atelier Pro en René van de Willigen van BOAadvies.”

DESTRUCTIEF ONDERZOEK

René: “Als je zo'n monumentaal gebouw met gevoel wilt renoveren moet je alle aspecten van het gebouw betrekken. Dat kun je niet op afstand doen, want dan moet je in de uitvoeringsfase vaak onverwachte en dure beslissingen nemen. Ik wil zien en ervaren hoe het gebouw in elkaar zit en wat de ingrepen in de tijd zijn geweest. Soms breek je dan wel eens een plafond open. Ik noem dat destructief onderzoek.” Joost knikt: “Daarom vind ik de combinatie Maarten en René zo goed. Ze houden ons scherp. We dachten dat er een goed technisch rapport lag tot René ontdekte dat de balken slecht waren. Hij is kritisch, laat zich niet wegzetten en zoekt zaken tot de bodem uit als dat nodig is.”

DIVERS ONDERWIJS

Joost: “Docenten hebben behoefte om op verschillende manieren met kinderen te kunnen werken. Onze ambitie was om een grotere diversiteit aan leer- en werkplekken en omgevingen te krijgen. Dat hebben we in het programma vertaald door vanuit het centraal trappenhuis na de dubbele deuren onderwijsgebieden te maken waarin je op verschillende manieren onderwijs kunt vormgeven.

“Toen ben ik me in de geschiedenis gaan verdiepen en realiseerde me dat het gebouw ook aan tafel moest zitten en een duidelijke stem had”

PROJECTINFORMATIE

Project
Renovatie Berlage Lyceum Amsterdam

Opdrachtgever
Esprit Scholen

Projectmanagement
BOAadvies

Architect
Atelier PRO

Omvang
8.100 m²

Verwachte ingebruikname
Augustus 2024

De van origine garderobenissen werden gebruikt als bergingen en kantoortjes. Die hebben we weggehaald zodat we meer ruimte voor het onderwijs krijgen. Hetzelfde geldt voor de verkeersruimten, zodat je met dezelfde meters veel meer ruimte krijgt. De verschillende vleugels krijgen verschillende gebruikers en verschillende thema's zoals taal, exact of kunst. In die nieuwe vleugels komen kleine lokalen, middelgrote en grote ruimten en studienissen als uitwijkmogelijkheid voor meer zelfstandig en projectmatig onderwijs. We hebben twee gymzalen die eigenlijk niet goed in de gebouwen passen. Onze leerlingen gaan daarom straks in sporthal De Pijp sporten, zodat we twee grote ruimten voor het onderwijs erbij krijgen; een kunstwereld met ruimten en lokalen en een bèta wereld met praktijklokalen. Die twee nieuwe grote lokalen worden Unesco lokalen en echte eyecatchers. Het ene gebouw krijgt een beetje een Amsterdamse School stijlkamer. Een plek waar je met elkaar debatteert en argumenten wisselt. Het andere gebouw krijgt een lokaal van de toekomst met moderne communicatiemiddelen, waar je met andere scholen over de hele wereld kunt communiceren. De verschillende vleugels krijgen straks eigen kenmerken. Denk aan een Pythagoras vleugel.”

SEPIA FOTO

René: “We gaan verduurzamen waar het kan, omdat we met de monumentale status rekening houden. We hebben beperkt glasoppervlak vanwege de monumentale status. Het enkel glas wordt vervangen door monumentenglas en er komt kierdichting van de bestaande kozijnen. Er komt ook een verlichtings-

plan. Het dak gaan we goed isoleren en elk gebouw krijgt een wko-installatie. Daarnaast komt er een gebalanceerd ventilatiesysteem met luchtbehandelingskasten. We gaan de installaties zo in het gebouw verstoppen dat ze geen beeldbepalend element worden. Het gebouw spreekt al voor zichzelf. Dat gevoel willen we graag terug brengen. Dat oorspronkelijke DNA is in 100 jaar afgekald door verschillende aanpassingen. Het resultaat is een sepia foto; een beetje vergeeld en vervuild, waardoor het ook niet meer goed zichtbaar is. Het moet zijn glans terug krijgen.”

100 JAAR NA OPENING

René: “We zitten nu in de DO-fase die we eind dit jaar afronden. De verordening van Amsterdam voorziet in het te renoveren monument; daar krijgen we de nieuwbouw vergoeding voor. Onderweg kijken we natuurlijk ook hoe we met deze gebouwen de opdracht van de transitie naar een duurzame samenleving kunnen maken. Bij zo'n monument vind je gaandeweg de balans tussen optimaal gewenst en maximaal haalbaar. Je gaat niet een pilaar of een glas in lood raam weghalen.” Joost knikt: “Eerst kwam het onderwijs en keken we vooral technisch naar het gebouw, nu zijn ze in gesprek met elkaar en daar komen mooie dingen uit.” De verwachting is dat de renovatie in januari 2023 start en de leerlingen in het nieuwe schooljaar 2024 in hun nieuwe onderwijsomgeving kunnen. Precies 100 jaar na de opening van het Berlage Lyceum. 📍

📺 Kijk voor meer informatie op www.boa-advies.nl.